

IKERTÜKÖR

LÉLEKSZAKADÁS

◆ Hányszor várjuk, hogy valami történjék az életünkben? Jó, külső történések vannak, több is a kelleténél, szülői értekezlet, áfabevallás, projektleadás, családi bonyodalmak, betegségek, régi sírhelyek megújítása. Határidők ketyegnek, lejárnak, feldarabolják az életünket, na, még ez a küszöb, na, még a következő... Közben az motoszkál a fejünkben, hogy legyen már végre valami. Fanfár, piros szőnyeg, csinnadratta, bevonulás. Gázoljon át rajtunk valami rendkívüli, valami nagyszabású, törjön be áradatként a szellemi világ, keresztbeszabva minden percben idegesítően időzített életünket! Állítólag a harcias Keleten fejlesztette ki valaki azt a (szabálytalanul épített városokra specializált) harcmodort, melynek értelmében a tankok nem a szűk utcákon kanyarogva közelítik meg célpontjukat, hanem mértani pontossággal bemérik a legrövidebb utat, és az útba eső házak agyagfalán kegyetlenül áttörtetve, egyszerre bukkannak ki a térre, ahová igyekeztek. Ilyen tankokra vágyunk talán? Jelenésre, amely irgalmatlanul berobban szűk terünkbe, és a falat átszakítva, vaslogikával maga alá gyűr bennünket? Rázza meg Isten a világot, mint egy kockadobó poharat, dobjon egy igazán nagyot! Folyamatos lépéskényszerben létezve hogyan juthatnánk el magunk erejéből a csendig, a túlsó partig? Hiszen meghalni sem érünk rá! Aztán minden marad a régiben, pereg a naptár, nyüzsgő a ház, telnek-ürülnek a gyomrok, elvásnak a ruhák, cipők, kell venni újat. Most volt a keresztelője, holnap a szalagavatója, esküvője, nyugdíjas-búcsúztatója, temetése. Hát a feltámadás? Évi egyszer azt is megünnepeljük, legyen meg a bejgli, a sonka, a torma, gyorsan beugrunk a nagyáruházba, nézd meg az interneten az ünnepi nyitva tartást! Megint ünnep, születés, halottak napja, feltámadás, jön a család, megy a család. Feltámadni sincs időnk. Adódnak szép pillanatok, de ebben sincs semmi rendkívüli. Szállnak fel a füstök a völgyben, tányér krumplipaprikás a világ. Vadul dobálja a szél a lombokat. Átvérzik az ég, mint egy kötés. Madár száll egy póznára, és komolyan, mintha rád nézne. Elhessentjük. A madarat, a gondolatot. És mégis. Amikor meglátjuk a hűtőfényben kedvesünket, megborzongunk. Jóestét, a túlvilág beköszönt, mint egy zavarban lévő régi ismerős, erre járt véletlenül, tudja, hogy illetlenség, de nem tudta megállni, becsöngetett, most kalapját gyűrögeti a kezében. Mi meg bámulunk, hogy Úristen, tudtuk, igen, van egy ilyen barátunk, de hogy ilyen váratlanul és szürkén állítson be... Mihez kezdjünk vele? Üljön le, kínáljuk, marasztaljuk. És aztán? Tovább áll, és mi lesz velünk? Tényleg, mi lesz velünk? Élünk ugyanúgy, mint eddig? Lélekszakadásban?

Egy-egy mai vers,
a szerző külföldi, hol nő, hol férfi.
Akik rápillantanak, költők maguk is,
egy férfi és egy nő.
Ugyanaz a szöveg kétféle
arcát mutatja kétfelé...

Kép - Profimedia - Red Dot

Szöveg - Lackfi János és Szabó T. Anna /
ÜZENETE ÉRKEZETT

HOLTFÉNY

Antonella Anedda LÉLEKLÁTÁS

A férfi ha látta volna
ha látta volna saját halott alakját
amint ott állt a hűtőszekrény kitárt
ajtájában éjjel
szinte teljes teste furdott
a kizuhanó fénykévében
némán itta a tejet
mint kísértetek a vért
önmaga szellemlénye
szomjazott a fehérre, elvakította
a sístergő acél
ujjait égette a jég.

»»» Lackfi János
fordítása

Micsoda fénykép ez a vers! Fekete-fehér, mintha száz éve készült volna egy Drakula-filmhez. Vagy még annál is ijesztőbb? Negatív, ez a szó jutott róla eszembe, felidézve a szédületet és rémületet, amit akkor éreztem, mikor először a fény felé tartottam egy régi negatívot, és megláttam rajta azt a fehér hajú, üres szemű szörnyeteget, önmagam alvilági ikertestvérét. Később a hőkamerák vagy az éjjellátók képeinél, a röntgen- vagy elektromikroszkóp-felvételeknél éreztem hasonló talajvesztést, mintha örvénybe néztem volna bele, ahol előbb vérré és csontra bontható szét, aztán fraktálszerűen a végtelenig szilánkosítható a világ, és én soha többé nem találhatnám meg magamat, és már nem állhatnék össze egésze az elemi részecskékre robbant látvány kavargásában. De hová is sodort ez az emlékHzuhogás... Hiszen a versben nem látható sem fotó, sem röntgenkép, csak egy egészen hétköznapi látvány, egy hűtő előtt álló szomjas férfi, aki iszik egy kis tejet, mielőtt visszabújna az ágyba. Semmi egyéb nem történik a szövegben, mégis tele van alvilági utalásokkal: lélek, halott, kísértet, szellem – sőt még vér is ráadásul, de fehér vér, mintha a vámpírok abból is kiszívták volna a színt. De vajon mi teszi itt horrorra a rutint? Először is a szemlélő. Mindjárt az első sorban ez áll: „ha látta volna”, vagyis a férfi nincs egyedül: valaki a sötétből figyeli. A szemlélő tekintete röntgenezi csontig a hűtő előtt álló alakot, általa lesz kísértet az élőből. Aki néz: az ördögöt festi a falra. Meglát valakit, de nem is őt látja meg, nem az élő embert, hanem a rajta áttetsző, öntetszelgő halált. Persze lehet – hisz az érzékelések élessége azt sugallja – hogy maga az ivó férfi tükrözi magát, ahogy a hűtőből áramló hidegben, a húsát átjégesítő folyadék érzetétől borzongva válik testtelenné önmaga képzeletében. A vers legfontosabb eleme mégis a megvilágítás. Mint a jó fotókon vagy a németalföldi festményeken, itt is a fény lényegit át mindent, de most nem a napsütés árad, hanem jeges fénysáv fagyasztja pokoli állóképpé az eleven embert. Miután másodsor is elolvastam a verset, egy másik szöveg kezdett lüktetni a fejemben, Babits Laodameiája, az antik tragédia, amelyben a szerelmes asszony a saját vérével itatja férje kísértetét, hogy egyetlen éjszakára visszaphassza: „...Ki a lombokat és az oszlopokat/ beüzüstözd és a tengereket./ ... s a rémeket és a szerelmeket/ üdvözlégy, isteni holdfény...” Igen, a hold! A hűtő földi fénye űrbéli holdvilággá hűlt az éjszaka csendjében. Ettől jó a vers: a rutin nem horrorra silányul, inkább túlvilági rítussá lényegül át. ◆

